

De Persklaarmaker From Heaven

Dit is het tweede deel van een tweeluik. Het eerste deel is onlangs verschenen.

Nog niet zo lang geleden is er op dit blog aandacht besteed aan [de Persklaarmaker From Hell](#). Gelukkig bestaat ook de Persklaarmaker From Heaven. Wanneer de vertaler deze persklaarmaker treft, voert hij de correcties fluitend in. Hij voelt zich serieus genomen. Zelf heeft hij de vertaling naar beste kunnen gemaakt, maar omdat hij ook maar een mens is, heeft hij hier en daar een foutje gemaakt of een zinsnede iets minder fraai verwoord. De Persklaarmaker From Heaven helpt hem het boek zo goed mogelijk te laten worden, en daar heeft niet alleen de lezer baat bij, maar ook de uitgeverij en zelfs de auteur, want diens werk wordt recht gedaan. Indien in recensies het vertaalde boek wordt besproken -- wat helaas niet altijd het geval is -- zullen er geen aanmerkingen op de vertaling worden gemaakt.

Meedenken

De Persklaarmaker From Heaven denkt met de vertaler mee, want hij beheerst de brontaal, maar denkt ook aan de lezer, toch degene voor wie het boek is bedoeld. De Persklaarmaker From Heaven doet suggesties wanneer hij het op een bepaald punt niet eens is met de vertaler, en onderbouwt zijn kritiek. Daar kan de vertaler nog iets van opsteken, en zo heeft deze persklaarmaker ook nog invloed op boeken die in de toekomst zullen worden vertaald.

De Persklaarmaker From Heaven heeft namelijk hart voor zijn werk, al is dat nog zo onderbetaald, en al wordt zijn naam nooit genoemd, ook niet als het door hem gecorrigeerde boek wordt bekroond. Hij is en blijft een naamloze weldoener die nooit eens in het zonnetje wordt gezet.

Fatsoensregels

Er bestaan helaas geen geschreven regels voor het goed persklaarmaken. Goed, er zijn handleidingen van uitgeverijen, maar die gaan over wat cursief moet en wat niet, die gaan over kleinkapitaal, komma's en punten. Maar de Persklaarmaker From Heaven houdt zich ook aan andere regels, aan fatsoensregels. Die regels koestert hij in deze zich verruwende tijden, en daarom is hij een zonnestraaltje in het leven van de vertaler. Want de Persklaarmaker From

Heaven spuit niet alleen kritiek, maar geeft ook eens een complimentje. Hij corrigeert beleefd en voorkomend, met intelligentie en kennis van zaken.

Tien Geboden

Ze staan niet in steen gebeiteld, maar dit zijn de Tien Geboden waaraan de Persklaarmaker From Heaven zich houdt:

1. Neem de vertaler serieus, dus geen huilende smileys, strepen of kringels zonder erbij te zetten waar die op slaan. Wees duidelijk, leg uit wat eraan schort. Laat de vertaler niet raden.
2. Ga ervan uit dat de vertaler heeft nagedacht over de vertaling, en denk zelf ook na over je correcties. Als je echt niets kunt met het manuscript, omdat de toon je niet ligt, omdat de materie je vreemd is, of om wat voor reden dan ook, stuur het dan terug.
3. Ga niet op de stoel van de vertaler zitten. De uitgeverij heeft het boek aan deze vertaler uitbesteed, niet aan jou. Zou je alles wel willen veranderen, ook al is het niet fout, houd je dan toch in of stuur het manuscript terug.
4. Is het een vertaling vol beginnersfoutjes, neem de vertaler dan bij de hand en leg uit hoe het anders zou moeten. Op een vriendelijke manier, zonder katten. Corrigeren gaat op papier, er zit geen levend mens tegenover je. Toch moeten de correcties hetzelfde klinken alsof je wél tegenover elkaar zit. Dat is alleen maar beleefd.
5. Op- of aanmerkingen over de inhoud van het boek, de levenswandel van de auteur of de personages, hebben niets met de vertaling te maken. Maak je bezwaren kenbaar als je dat wilt, maar dan op een apart velletje papier, niet in de vorm van correcties.
6. Verlies nooit het uiteindelijke doel uit het oog: een boek dat prettig leest, ontroert, amuseert, informatief is. Daar draait het allemaal om: een zo goed mogelijk boek aanbieden aan de lezer.
7. Ook in een vertaling vol fouten staat hier en daar iets echt goeds. Maak op zo'n plek eens een complimentje. Een vertaler die vriendelijk gebrachte correcties onder de neus krijgt met af en toe een complimentje, zal eerder geneigd zijn de correcties in te voeren dan wanneer die op een pinnige toon worden gebracht, met als resultaat een beter boek.
8. Neem geen opdrachten aan als je de brontaal niet beheerst. Bepaalde nuances zullen je ontgaan.
9. Als je het zelf niet beter weet, maar vermoedt dat er in de vertaling iets niet klopt, maak daar dan een aantekening van voor zowel de vertaler als voor de redactie. De redactie kan in zo'n geval een deskundige raadplegen.
10. Houd in gedachten het volgende spreekwoord: wat u niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet. Wees streng doch rechtvaardig.

Een warm plekje

Een persklaarmaker die zich aan deze regels houdt, zal een blijvend warm plekje veroveren in het hart van de vertaler. Het is al jaren geleden, maar ik denk nog vaak terug aan een persklaarmaker van wie ik de naam niet ken, die behalve terechte correcties ook aardige dingen in de marge

schreef. En niet alleen over de vertaling, maar ook over het verhaal, dingen zoals: ik zie hem al komen, toen er een grappige situatie in zicht kwam, die zich echter heel anders ontwikkelde dan je zou denken. Op dat punt stond in de marge: dat had ik niet zien aankomen! Bij het invoeren van de correcties had ik het gevoel dat er iemand naast me zat, iemand die meedacht en meelas. Een fijn gevoel!